

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1945 kl. 1 em.

*Konstitutionsutskottets memorial med förslag till lag angående
ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 7 §§ stadgan den 21
februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsman-
nauppdragets fullgörande.*

Vid föregående års riksdags höstsession underställde dels bankoutskottet dels riksgäldsfullmäktige konstitutionsutskottet vissa tolkningsspörsmål beträffande stadgan om ersättning för riksdagsmannauppdragets fullgörande. I svarsskrivelser av den 30 november 1944 framhöll konstitutionsutskottet bl. a., att under överläggningarna inom utskottet rörande ifrågavarande spörsmål den meningen vunnit allmän anslutning bland utskottets medlemmar, att 1941 års arvodesstadga och särskilt de delar av denna, som förevarande framställningar berörde, borde göras till föremål för revision samt att konstitutionsutskottet, med begagnande av sin initiativrätt i ämnet, borde framlägga förslag härom till 1945 års riksdag. Utskottet får nu inkomma med sådant förslag.

Enligt 2 § i arvodesstadgan skall riksdagsman, som blir förhindrad deltaga i riksdagsgöromålen, för tid, varmed frånvaron sammanlagt överstiger en tredjedel av den tid, under vilken han vid en och samma riksdag äger åtnjuta arvode, vidkännas avdrag å arvodet med hälften av vad eljest skolat utgå för samma tid. Spörsmålet, om i visst fall avdrag å riksdagsmannaarvodeset skall äga rum eller ej, är sålunda beroende på riksdagstidens längd, ett förhållande som i tillämpningen kan medföra vissa svårigheter särskilt under tider, då en vårsession efterföljes av en höstsession. Skilda meningar ha vidare gjorts gällande i frågan, huruvida vid ledamots frånvaro från riksdagen under t. ex. ett veckoskifte, då sammanträden icke hållas i vederbörande kammare eller utskott, tiden för bortovaron enligt nu gällande regel skall inräknas i den tid för frånvaro, som kan medföra avdrag å riksdagsmannaarvodeset. För undvikande av bl. a. sådana svårigheter vid tolkningen och tillämpningen av arvodesstadgan bör enligt konstitutionsutskottets mening endast en längre tids sammanhängande frånvaro, förslagsvis mera än trettio dagar, medföra avdrag å arvodet för den överskjutande tiden. Då vidare den nuvarande regeln om avdrag med halva riksdagsmannaarvodeset synes allt för sträng särskilt vid det vanligaste fallet av längre tids bortovaro, nämligen sjukdom, får utskottet förorda, att avdraget endast bestämes till en fjärdedel av arvodeset.

Riksdagsman, som är bosatt å annan ort än där riksdagen hålles, äger enligt 3 § i arvodesstadgan under tid, då arvode till honom utgår, på det allmännas bekostnad företaga resor mellan hemorten och riksdagsorten; enahanda rättighet tillkommer honom beträffande resa till och från riksdagen.

Några detaljbestämmelser till komplettering av dessa regler finnas ej upptagna i arvodesstadgan utan i tillämpningsföreskrifter till denna. Enligt dessa regler gäller för närvarande ett system med rekvisitionsblanketter. Detta är enligt vad erfarenheten utvisat alltför omständligt. Det borde därför ersättas av ett system med stående fribiljetter. Enligt vad utskottet inhämtat kunna sådana fribiljetter införas åtminstone i vad riksdagsmännens resor företagas på statens järnvägar men möjligen också i vad de företagas på enskilda järnvägar. I samband härmed vill utskottet, i syfte att förkorta tiden för bortovaron under pågående riksdag, framhålla betydelsen av att riksdagsmännen allteftersom reguljära flyglinjer upprättas erhålla möjlighet att, där de så önska, företaga sina resor mellan riksdagsorten och hemorten med dessa flyglinjer.

En reform av resebestämmelserna bör emellertid ej stanna vid ovan angivna ändring av arvodesstadgans tillämpningsföreskrifter. Icke blott de riksdagsmän, som äro bosatta inom sin valkrets, utan även de, som äro bosatta utom densamma, ha enligt utskottets mening ett obestriddigt legitimt behov att på det allmännas bekostnad få företaga resor till valkretsen för att träda i kontakt med sina valmän. Utsträckes emellertid rätten till fria resor på sådant sätt, uppstår osökt det redan vid vissa tidigare tillfällen inom riksdagen dryftade spörsmålet, om ej riksdagsmännen i gemen borde erhålla rätt till fria resor på landets järnvägsnät överhuvud taget. Den möjlighet riksdagsmännen härigenom skulle erhålla att i studie- och informationssyfte besöka skilda delar av vårt vidsträckta land, är så betydelsefull, att utskottet, i anslutning till vad som gäller i ett flertal främmande länder, nu anser sig böra förorda införandet av en dylik rätt för riksdagsmännen att på det allmännas bekostnad under hela året företaga resor på statliga och enskilda järnvägar inom riket. De i föregående stycke berörda fribiljetterna böra därför utformas så, att de icke blott gälla för resor med järnväg mellan riksdagsorten och hemorten utan för järnvägsresor överhuvud taget inom landet.

Enligt 7 § i arvodesstadgan äga riksgäldsfullmäktige, efter samråd med kamrarnas talmän, meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras för tillämpningen av arvodesstadgan. Riksgäldsfullmäktige ha här erhållit en för deras egentliga verksamhetsområde helt främmande arbetsuppgift. Det synes utskottet välbetänkt, att de befrias härifrån och att uppgiften anförtros åt kanslideputerade tillika med kamrarnas talmän. Riksgäldskontorets uppgifter på förevarande område skulle härefter endast komma att avse verkställandet av utbetalningar med stöd av arvodesstadgan. Dessa böra i vad de avse arvode och representationsbidrag grunda sig på rekvisitioner av vederbörande kammares talman. En uttrycklig bestämmelse härom torde böra meddelas i 6 § i stadgan.

Utskottet har alltså upprättat förslag till ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 7 §§ i arvodesstadgan. De nya bestämmelserna synas lämpligen böra träda i kraft den 1 juli 1945.

Genomföres utskottets förevarande förslag till ändringar i arvodesstadgan, torde § 24 mom. 3 i första och i andra kammarens ordningsstadga böra re-

videras, ett förhållande som utskottet velat framhålla, ehuru det ej tillkommer utskottet att framlägga något förslag härom.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet, med begagnande av sin initiativrätt jämlikt § 38 mom. 1 riksdagsordningen, hemställa,

att riksdagen för sin del ville antaga följande

F ö r s l a g

till

Lag angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 7 §§ stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannanppdragets fullgörande.

2 §.

Bliver riksdagsman förhindrad deltaga i riksdagsgöromålen, skall han för tid, varmed frånvaron i en följd överstiger trettio dagar, vidkännas avdrag å arvodet med en fjärdedel av vad eljest skolat för samma tid utgå.

3 §.

Riksdagsman äger på det allmännas bekostnad företaga resor å statliga och enskilda järnvägar.

Riksdagsman, som är bosatt å annan ort än där riksdagen hålles, äger jämväl vid begagnande av annat färdmedel än i första stycket sagts på det allmännas bekostnad resa till och från riksdagen samt under tid, då arvode till honom utgår, mellan riksdagsorten och hemorten.

6 §.

Arvode och representationsbidrag utbetalas i efterskott var femtonde dag på rekvisition av vederbörande kammares talman.

Dag för — — — prövas lämpligt.

Vid beräkning — — — trettio dagar.

7 §.

De ledamöter av riksdagen, vilka jämlikt § 80 riksdagsordningen hava in-seende över riksdagens kansli, äga, tillika med kamrarnas talmän, meddela de närmare bestämmelser, som må erfordras för tillämpningen av denna stadga.

Utbetalningar med stöd av denna stadga verkställas av riksgäldskontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1945.

Stockholm den 26 april 1945.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: herrar *Hallén, Jones Erik Andersson, Oscar Gottfrid Karlsson, Herlitz, Karl August Johanson, John Björck, John Gustavson, Mattsson, Lindén, Sandberg, Söderdahl, Pettersson i Norregård, Nilsson i Göteborg, Hällgren, Kyling, Spångberg, Edberg*, von Friesen**, fru *Björck* och herr *Hæggbloom*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Herlitz, Kyling* och *Hæggbloom*, som ansett att utskottets memorial bort hava följande lydelse:

»Sedan vissa tolkningsspörsmål berörande stadgan om ersättning för riksdagsmannauppsdragets fullgörande uppkommit, har konstitutionsutskottet, med begagnande av sin initiativrätt i ämnet, funnit sig böra framlägga förslag om vissa ändringar i denna stadga.

Enligt 2 § i arvodesstadgan (= utskottets förslag) — — — en fjärdedel av arvodet.

Enligt 3 § i arvodesstadgan äger riksdagsman, som är bosatt å annan ort än där riksdagen hålles, under tid, då arvode till honom utgår, på det allmännas bekostnad företaga resor mellan hemorten och riksdagen; enahanda rättighet tillkommer honom beträffande resor till och från riksdagen. Riksdagsman äger däremot ej åtnjuta fria resor mellan riksdagsorten och annan plats inom sin valkrets än just hemorten, fastän han kan ha fullt giltiga skäl för en sådan resa. Även de riksdagsmän, som ha sin hemort utanför valkretsen, ha enligt utskottets mening ett behov att kunna företaga resor till valkretsen för att träda i kontakt med sina valmän. Utskottet vill därför föreslå, att 3 § i arvodesstadgan ges sådan lydelse, att riksdagsman, under den tid arvode till honom utgår, erhåller fria resor ej blott till hemorten utan även mellan riksdagsorten och den valkrets för vilken han är vald. I samband härmed vill utskottet, i syfte att förkorta tiden för bortovaro under pågående riksdag, framhålla betydelsen av att i den mån ett system av reguljära flyglinjer kommer till stånd, det måtte övervägas, i vilken utsträckning riksdagsmännen böra erhålla möjlighet att företaga sina resor med dessa.

Enligt 7 § i arvodesstadgan (= utskottet) — — — 6 § i stadgan.

Utskottet har (= utskottet) — — — den 1 juli 1945.

Genomföres (= utskottet) — — — förslag härom.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet, med begagnande av sin initiativrätt jämlikt § 38 mom. 1 riksdagsordningen, hemställa,

att riksdagen för sin del ville antaga följande

F ö r s l a g

till

Lag angående ändrad lydelse av 2, 3, 6 och 7 §§ stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande.

2 §.

(= utskottet) .

3 §.

Riksdagsman, som är bosatt å annan ort än där riksdagen hålles, äger under tid, då arvode till honom utgår, på det allmännas bekostnad företaga resor mellan riksdagsorten och hemorten eller annan ort, belägen inom den valkrets, för vilken han är utsedd. Enahanda rättighet tillkommer honom beträffande resa till och från riksdagen.

6 §.

(= utskottet)

7 §.

(= utskottet)

Denna lag — — — 1945.»
